

KÖZÖSSÉGHÁLÓZAT

**TELEPÜLÉSI, TÉRSÉGI SZINTŰ
SZERVEZETEK FELKÉSZÍTÉSE
ÉRTÉKTEREMTŐ GAZDASÁG- ÉS
TÁRSADALOMFEJLESZTÉSI PROGRAMOK,
EGYÜTTMŰKÖDÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁRA**

BETEKINTÉS A KÖZÖSSÉGI SZERVEZETFEJLESZTŐK MŰHELYÉBE

1. RÉSZ

A HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ társadalmi vállalkozásként dolgozik a közösségek, egy közösségi társadalom megerősítéséért. Szakmai erőforrásközpontként (manapság divatos idegen szóval élve think-tank szervezetként) és fejlesztőként partnere számos kormányzati intézménynek, önkormányzatnak, civil, egyházi és gazdasági szervezetnek a vonatkozó stratégiák, stratégiai koncepciók, komplex programok, illetve térségi és helyi projektek tervezésében és megvalósításában.

A HROD munkája a szatmári és a hajdú-bihari térségben hosszú évekkel ezelőtt kezdődött települési és a térségre kiterjedő hálózatos civil, illetve önkormányzati kezdeményezések támogatásával. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület által kezdeményezett, a településükön, térségükben meghatározó szerepet vállaló civil és egyházi szervezetek által formált Közösség-hálózat program abból a – partnereinkkel közösen megfogalmazott – felismerésből indult, hogy stratégiai távú társadalmi és gazdasági változásokat a szervezetek csak széles, a kihívásokra és a közös

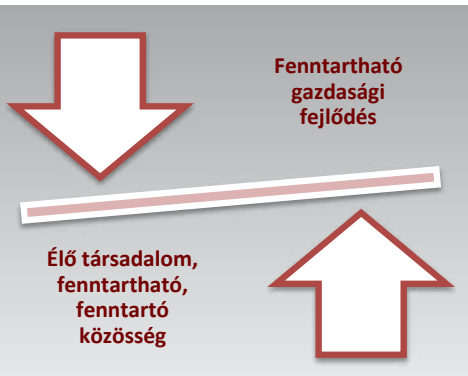
munkára nyitott kapcsolatrendszer, hálózati együttműködés birtokában érhetnek el.

Cikkünkben a Közösség-hálózat példájának bemutatásával szeretnénk betekintést biztosítani a közösségi szervezetfejlesztés céljaiba, módszereibe és eszközrendszerébe. A dolgozat első részében a program kereteit, céljait és eredményeit mutatjuk be vázlatosan.

A továbbiakban az előkészítés, a célok megfogalmazása, a módszerek és eszközök kiválasztása és alkalmazása, illetve az eredmények és a program hatásainak bemutatása szerepel majd a munka fókuszában.

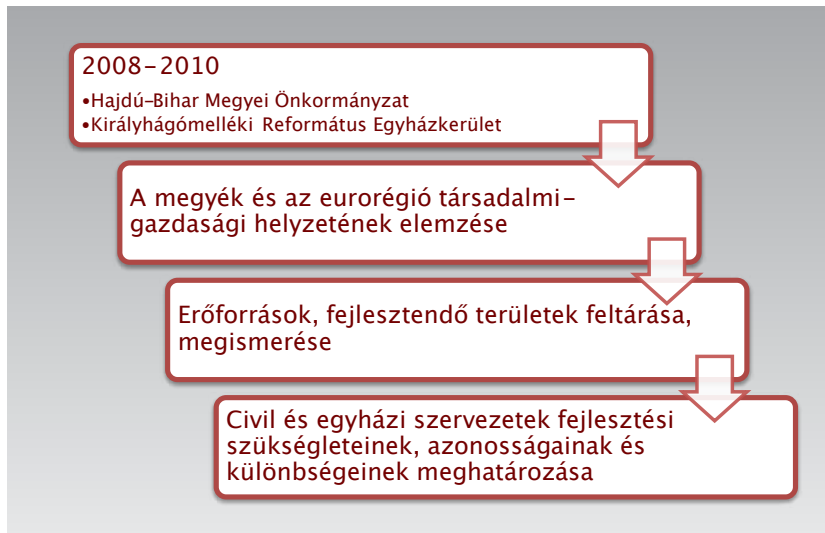
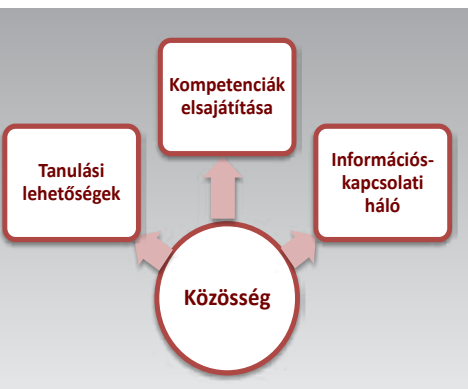
Fenntartható gazdasági fejlődés nincs élő társadalom nélkül. A közösségek tanulási lehetőséget, kompetenciák elsajátításának közeget, információs kapcsot

lati hálót jelentenek. A magánéletükben együttműködő emberek alkalmazottként, vállalkozóként is közösségi stratégiák mentén gondolkodnak. A fenntartható településfejlesztési programok azok, amelyek belső erőforrásokra, helyi szakértelemre, az identitást megerősítő tényezőkre, a tehetségek feltárására, a külső erőforrásokat ezek mentén való hasznosítására építenek. A civil, egyházi szervezetek ennek az élő, fejlődő társadalomnak az alapkövei, élővé, élőbbé, közösségivé tételének kulcsszereplői. Közösségi programokkal és szolgáltatásokkal tudnak, illetve kell, hogy hozzájáruljanak egy-egy település vagy térség társadalmának élővé, élőbbé, közösségivé, közösségibbé tételéhez. Naponta tapasztalható azonban, hogy e szervezeteknek nehézséget okoz küldetésük, társadalmi-gazdasági szerepvállalásuk teljesítése. Kulcskérdés tehát: miképpen válhatnak képessé e szervezetek jelentősebb projektek megvalósítására, miképpen tehetők maguk a szervezetek és ennek következtében programjaik, szolgáltatásaik is fenntarthatóvá?

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Királyhágómelléki Egyházkerület vezetőinek a Közösség-hálózat projektet megalapozó közös gondolkodása 2008 nyarán kezdődött. Elemeztük a megyék társadalmi-gazdasági helyzetét, megismertük egymás erőforrásait, fejlesztendő területeit, meghatároztuk a civil és az egyházi szervezetek fejlesztési szükség-

leteinek azonosságait és különbségeit. A projektvezető szakmai partnere, megvalósítója a HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ volt.

CÉLOK

2010-ben a kezdeményezést elindító két – egyházi és önkormányzati – szervezet pályázatot nyert a program intenzív, szervezettefejlesztési szakaszának megvalósítására az Európai Regionális Fejlesztési Alap magyar-román határon átnyúló együttműködéseit támogató keretéből. A Közösség-hálózat program kibontakozását segítő projekt közvetlen célja 15-15 civil, egyházi szervezet felkészítése volt fejlődési pályájukhoz igazodó, a helyi igényeknek megfelelő, a helyi-térségi stratégiákba illeszkedő, eredményes és hatékony, finanszírozható és fenntartható programok, szolgáltatások megvalósítására. A projektben résztvevő 15 magyarországi szervezet a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat által kiírt pályázat útján került kiválasztásra, a 15 partiumi szervezet kiválasztásáról a Királyhágómelléki Egyházkerület gondoskodott.

A projekt fő célja a szervezetek képessé tétele Hajdú-Bihar és Bihar megyék társadalmi-gazdasági fejlődéséhez való hozzájárulásra. Az eredményeket szigorú indikátorokhoz kötötték a kezdeményező és támogató szervezetek. A legfontosabb sikerkritériumok a fejlesztési folyamatba bevont szervezetek által beadandó 20 pályázati program (pályázati dokumentáció), a létrehozandó, összesen négy szervezeti és egy közösség- és szervezetfejlesztő hálózat voltak.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Királyhágómelléki Refor-

mátus Egyházkerület felismerte: a civil és egyházi szervezeteknek meghatározó szerepe lehet, illetve kell, hogy legyen egy-egy település, térség társadalmi-gazdasági fejlesztésében. Az önkormányzat és az egyházkerület számára azonban egyértelmű volt, hogy azon szervezetek, amelyek működése bizonytalan alapokon nyugszik, jellemzően belerokkannak, mintsem megerősödne egy-egy gazdasági értelemben is jelentős volumenű projekt megvalósításába. A szervezetfejlesztés tehát nem pusztán alapvető módszertana a projektnek, hanem annak részceljaként is megfogalmazódott.

A PROJEKT EREDMÉNYEI

A helyszíni tanácsadó napok alatt a szervezetek megvizsgálták saját helyzetüket, társadalmi-gazdasági környezetüket, majd ezt alapul véve át-, illetve újragondolták jövőképüket és küldetésüket. Megfogalmazták az elkövetkezendő 8-10 év legfontosabb stratégiai céljait, és összeállították a stratégiához elvezető, a közeljövőben megvalósítandó programjaik és szolgáltatásaik leltárát. A hálózatfejlesztő szemináriumok keretében pedig kapcsolódási pontokat kerestek és találtak egymás helyzetére, küldetésére, céljaira, továbbá szolgáltatásaira és programjaira között. Tucatjával születtek ötletek közös, határon átnyúló programok, projektek megvalósítására. A következő években ezek közül számos kezdeményezés a valóságban is segítette a közösségek és környezetük fejlődését, fejlesztését, míg mások újra formálódva, vagy újabb innovatív ötlet alapjaként éltek tovább a térségi szervezetek munkájában.

A Közösség-hálózat határon átnyúló magyar civil és egyházi szervezetek közötti együttműködés. Megjelenítjük és képviseljük közösségeink és szervezeteink értékeit és érdekeit, segítve egymás szerves fejlődését, céljaink elérését. Szakmai együttműködésünk hozzájárul településeink és térségeink társadalmi-gazdasági fejlődéséhez.

Hálózatunk bizalmon alapuló közösség, melyben hisszük, hogy kiemelt szerepe van a személyes kapcsolatoknak. Tagjaink egyenrangú partnerek, kölcsönösen felelősséget vállalunk egymásért. Hálózatunk értékének tekintjük a civil kurázsit, tagjaink sokszínű tudását, tapasztalatait, szellemi tőkéjét és kapcsolatrendszerét.

A hálózati együttműködés fenntartása érdekében vállaljuk, hogy

- rendszeres találkozások révén erősítjük egymásban a civil kurázsit
- tájékoztatjuk egymást szervezeti életünk eseményeiről
- továbbítjuk azokat az információkat, amelyek hozzájárulhatnak tagjaink küldetésének beteljesítéséhez
- megosztjuk egymással sikereinket és nehézségeinket
- átadjuk szakmai tudásunkat és tapasztalatainkat
- közösen teremtünk forrásokat hálózatunk tevékenységeire.

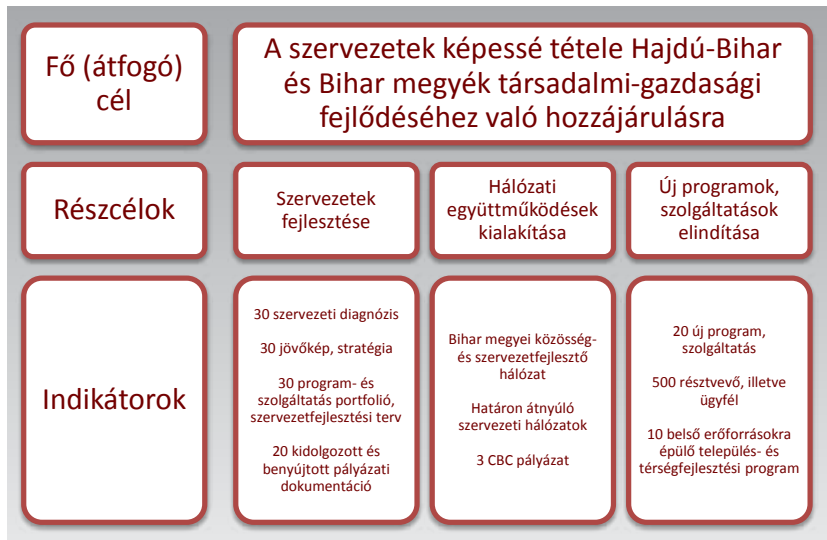
A hálózati feladatok ellátásában minden tagunk aktív szerepet vállal.

A projekt keretében, illetve ennek köszönhetően több mint 20 – részben „belföldi”, részben pedig a határokon átnyúló – pályázati program készült és került benyújtásra. A pályázatok között van a Közösség-hálózat folytatását célzó projekt is.

A projekt eredményeinek leghitelesebb összefoglalója azonban a projektben részt vevő szervezetek által, az utolsó hálózatépítő szemináriumon összeállított küldetésnyilatkozat.

A KÖZÖSSÉGHÁLÓZAT KÜLDETÉSNYILATKOZATA

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület összefogása eredményeként 2010-ben indult a „Közösség-hálózat” projekt. A megvalósítás során a tanácsadások és a szemináriumok eredményeként a részt vevő 30 civil és egyházi szervezet elindult azon az úton, illetve megerősödött abbéli képességében, hogy

településükre, térségükre is hatással lévő programokat, szolgáltatásokat működtessenek. Identitásuk megerősödött, a kapcsolatok és az ismeretségek konkrét együttműködésekkel alakultak.

Mi, a részt vevő szervezetek képviselői a további hatékony és hosszú távú együttműködés érdekében az alábbi küldetésnyilatkozatot fogalmaztuk meg.

***

A Közösség-hálózat határon átnyúló magyar civil és egyházi szervezetek közötti együttműködés. Megjelenítjük és képviseljük közösségeink és szervezeteink értékeit és érdekeit, segítve egymás szerves fejlődését, céljaink elérését. Szakmai együttműködésünk hozzájárul településeink és térségeink társadalmi-gazdasági fejlődéséhez.

Hálózatunk bizalmon alapuló közösség, melyben hisszük, hogy kiemelt szerepe van a személyes kapcsolatoknak. Tagjaink egyenrangú partnerek,

kölcsönösen felelősséget vállalunk egymásért. Hálózatunk értékének tekintjük a civil kurázsit, tagjaink sokszínű tudását, tapasztalatait, szellemi tőkéjét és kapcsolatrendszerét.

A hálózati együttműködés fenntartása érdekében vállaljuk, hogy

- rendszeres találkozások révén erősítjük egymásban a civil kurázsit
- tájékoztatjuk egymást szervezeti életünk eseményeiről
- továbbítjuk azokat az információkat, amelyek hozzájárulhatnak tagjaink küldetésének beteljesítéséhez
- megosztjuk egymással sikereinket és nehézségeinket
- átadjuk szakmai tudásunkat és tapasztalatainkat
- közösen teremtünk forrásokat hálózatunk tevékenységeire.

A hálózati feladatok ellátásában minden tagunk aktív szerepet vállal.

DITZENDY KÁROLY ARISZTID társadalompolitikus, közösség- és szervezetfejlesztő, pedagógus, tréner. A HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ igazgatója.

A szerző önmagáról, szakmai útjáról: Pályám kezdete óta a közszolgáltatásokkal, közösségi együttműködések fejlesztésével foglalkozom. Megjártam valamennyi gazdasági-társadalmi szektort. Kezdetben helyi, országos és európai civil szervezetek, valamint a kormányzati, önkormányzati munka, illetve intézmények kontextusában dolgoztam. Elsősorban a személyes, később a szervezeti és szervezeten kívüli kommunikációval, tájékoztató és tanácsadó tevékenységgel foglalkozó szakemberként, folyamatok és programok szereplőjeként, vezetőjeként, vagy szakértő, tanácsadói szerepben mind a civil szektor meghatározó szereplőivel, mind a helyi, regionális, országos közigazgatás döntés-előkészítő, döntéshozó és végrehajtó szinten tevékenykedő számos szereplőjével, testületével dolgoztam együtt eredményesen.

A közösségi IKT szolgáltatások területén szerzett piaci tapasztalatok birtokában, a központi közigazgatásban töltött vezetői évek után ismét a versenyszférába tértem vissza több barátommal, munkatársammal együttműködve. Munkánk fókuszába a közösségek, szervezetek, települések és térségek sikeres fejlődési pályára állításának segítését helyeztük. Társadalom- és gazdaságfejlesztési modelleket és gyakorlati megoldásokat keresünk, alkotunk a partnereinkkel, ügyfeleinkkel közösen megfogalmazott célok elérésére. Munkahelyem, a HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ formabontó szervezet. Jogi forma nélküli szabad, nyitott közösségi műhelyként kívánjuk megvalósítani társadalmi küldetésünket. Közösségi és szervezeti stratégiánk megvalósulását a műhely vezetői által működtetett gazdasági társaság teszi lehetővé.

Elméleti műhelyekben és „terepen”, gyakorlati munkám során az elmúlt években elsősorban a közösségi megoldások, hálózatok vizsgálatával, tervezésével, fejlesztésével, megvalósításával foglalkoztam. Társadalompolitikusként a multikulturális, majd interkulturális paradigma lehetőségeit, gyakorlati vetületeit vizsgáltam, alkalmaztam. Közösségfejlesztői, képzői, tanácsadói jövőmet a közösségi, illetve egységkultúra (unikulturális paradigma) megértésének, alkalmazási modelljeinek és helyi, illetve társadalmi gyakorlatának építésére szánom.